

Jäsennyksiä läheis- ja omaishoitoon

- Tässä diaesityksessä on jäsenneily taulukoihin erilaisia näkökulmia ja dilemvoja läheis- ja omaishoitoon.
- Diaesitys avaa sitä, mistä puhumme, kun tarkastelemme läheis- ja omaishoitoa.
- Käytettäessä näitä taulukoita on mainittava lähteenä Omaishoitajaliitto ry, laadittu joulukuu 2021

OMAISHOITAJAN YKSILÖLLISIÄ OMINAISUUKSIA (esimerkkejä)

Hyvät sosiaaliset verkostot

Ei juuri sosiaalisia verkostoja

Paljon resilienssiä ja kykyä kantaa hoivavastuuta

Vähän resilienssiä ja kykyä kantaa hoivavastuuta

Hyvinvoiva omaishoitaja

Sairas/uupunut omaishoitaja

HOIDETTAVAN TILANNE JA OMINAISUUKSIA (emme erittele tässä analyysissä)

TAUSTAKATEGORIOITA

Sopimus	Sopimukseton
Nainen	Mies
Nuori (jangsteri, työikäinen)	Vanha (eläkeläinen, huom. eri ikääntyneiden sukupolvet)
Työssäkäyvä	Työelämän ulkopuolella (työtön, opiskelija, kotiäiti, asevelvollisuus)
Ylempi tuloluokka (ylemmät toimihenkilöt, johtava asema)	Alempi tuloluokka (työväestö, alemmat toimihenkilöt)
Yrittäjä (ml. pääoman sijoittajat)	Työntekijä
Työssä hyvin mahdollisuus joustoihin	Työ vaatii työpaikalla läsnäoloa, ei juuri mahdollisuutta joustoihin
Kantasuomalainen	Eri etniset ryhmät mm. vähemmistöt, alkuperäiskansat, maahan muuttaneet (vrt. Suomessa syntyneet 2. polven etnisten ryhmien edustajat, huom. intersektionaalisuus)
Taajama (kehittyvät seutukunnat)	Haja-asutusalue (taantuvat seutukunnat, ikääntyvä väestö määrällisesti suurehko %)

HISTORIASSA MUOVAUTUNEITA AJATTELUMALLEJA – KIPERÄÄ POLITIIKKA SEKÄ TABUJA

Omaisolettama

Valinnanvapaus hoitaa tai jättää hoitamatta
(jää hoitamatta)

Naisansa (naisköyhyys)

Sukupuolten tasa-arvo

Pienituloiset jäävät kotiin hoitamaan

Suurituloiset ostavat palveluita

Koti paras paikka

Suljettu yksityinen tila; tabut, ongelmat,
uupumuksen seuraukset

PERIAATTEITA SUHTAUMISESSA OMAISHOITON

Läheisvastuu (yksilöt, perheet vastuussa mm. palvelusetelit, valinnan vapaus)	Julkinen vastuu (julkisten palvelujen ensisijaisuus)
Itsemäärääminen	Heitteillejätö/huolenpito
Sopimusomaishoidon tukiperusteisuus (palkkio, läheishoiva)	Sopimusomaishoidon palkkaperusteisuus (kohti ammattia)
Omaishoitajan velvollisuudet	Ammattilaisen rajat
Edistää omaishoitoa luomalla ratkaisuja edistää omaishoiton ryhtymistä	Rajata omaishoiton joutuvia pitämällä kiinni palvelujen ensisijaisuudesta

SOPIMUSOMAISHOITO

Sopimusomaishoidon piirissä on VAIN 50 000	Sopimusomaishoidon piirissä on (JOPA) 50 000
Veroton oh tuki	Verollinen oh tuki
Maksulliset oh-sopimuksen palvelut vain osin (asiakasmaksut, mutta kohtuullisuus, perimättä jättäminen)	Maksuttomat oh-sopimuksen palvelut pääsääntöisesti
Palvelut vähentävät palkkiota	Palvelut eivät vähennä palkkiota
Ansiosidonnaisuus etuuksissa (esim. omaishoitovapaa, palkkion kehittäminen jatkossa)	Kaikille tasakorvaus vapaissa (vrt. lapsilisät, nyt omaishoidon tuki)
Työssäkäyvät omaishoitajina	Eläkeläiset omaishoitajina (kotiäidit/-isät)
Ansiotyö este sopimukselle/ylemmälle palkkioluokalle	Ansiotyö ei este sopimukselle/ylemmälle palkkioluokalle
Yhdenvertaiset kriteerit valtakunnallisesti	Yhdenvertaiset kriteerit hyvinvointialueittain
Yhden omaishoitajan sopimus	Kollektiivinen sopimus (useampi hoitaja, iesim. Ikäänntyvää vanhempaa hoitavat sisarukset, yhteishuoltajuus vammaisella lapsella)

OMAISHOIDON TALOUSULOTTUVUUKSIA

epäsuorat kulut

suorat kulut

kustannus

sijoitus

edullisuus (omaishoito)

kalleus (palvelut)

harkinnanvarainen palvelu

subjektiivinen oikeus

määrärahasidonnaisuus